

The LEGO Foundation

«Алты текше» буклеті

Мазмұн көрсеткіші

Алты текшемен не істеуге
болады • 6

Текшелермен үзіліс • 8

Ойындар • 20

Командалық ойындар • 25

Кіріспе • 4
Алты текшемен не істеуге
болады 1 • 6
Алты текшемен не істеуге
болады 2 • 7
Тұрақсыз мұнара • 8
Есте сақтай аласың ба? • 9
Арқамен арқаға • 10
Не құрастыруға болады? • 11
Текше құрастыру • 12
Сұрыптау • 13
Қайталанатын реттілік • 14

Қайталай аласың ба ? • 15
Ким ойыны • 16
Сени жыланы • 17
Биіктету • 20
Екі есе көп немесе екі есе
аз • 21
Санды қалдырып кету • 22
Бұл не? • 23
Ойнаймыз! • 24
Биік мұнара • 25
Екі дөңеспен жасалатын
фокус • 26

Қарамай құрастыру • 27
Бейне жасау • 28
Текшелермен басқа да
ойындар • 29
Көпір салу • 30
Аспалы конструкциялар • 31
Байланыс үйі • 32
Кеңестер мен құпиялар • 33
Жаттығуларды жоспарлауға
арналған шаблон • 34

«Алты текше» дегеніміз не?

"Алты текше" — бұл практикалық оқу құралы.
Алты боялған LEGO® DUPLO® текшелерінің жиынтығын қолдана отырып, қысқа ойын жаттығулары барысында балалар есте сақтауды, қозғалуды, жасауды және тағы басқаларды үйренеді. Сіз жаттығуларды бейімдей, балалардың дамуы мен мүдделерін ескере отырып, өз жаттығуларыңызды жасай аласыз.

Балалар қандай әрекеттерді игереді?

Қызықты ойын және алға қойылған мақсаттарды шешу барысында балалар келесі әрекеттерді игереді және меңгереді:

- **Тілді қолдану** — мысалы, бір нәрсені тәптіштеп сипаттау, нақты нұсқаулар беру, ниетін түсіндіру, сондай-ақ әңгіме жүргізу. Мұның бәрі басқалармен сөйлесуге және өз идеяларын айтуға көмектеседі.
- **Міндеттерді шешу** — оның ішінде зейінді сақтау және қаралайым немесе күрделі тапсырманы есте сақтау, мақсат қою және жоспарлау, шығармашылық идеяларды, сондай-ақ олардың іс-әрекеттері мен оларды жүзеге асыру жолдары туралы ойлану.
- **Ынтымақтастық** — қалай болғанда да: жұптарда немесе командаларда бірлескен іс-қимыл, тапсырмаларды кезекпен орындау және материалдарды пайдалану, жолдастардың мысалдары мен идеялары бойынша оқыту, сонымен қатар рөлдер мен міндеттерді бір-біріне бөлу.

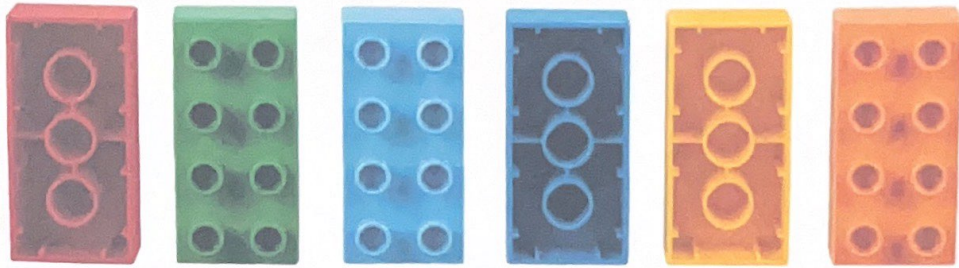
Қалай бастауға болады?

Әр балаға және мұғалімге DUPLO® алты текшеден тұратын жиынтығы қажет болады.

Кез-келген уақытта сіз немесе бала қандай да бір ойын жаттығуын таңдайсыз. Буклетте саны 50 балаға дейінгі топтарға есептелген 25 ойын ұйымдастыру бойынша идеялар жинақталған.

Ең алдымен, балаларға қарапайым, қысқа жаттығулар кезінде текшелерге үйренуге мүмкіндік беріңіз, олар буклеттің басында: **"Алты текшемен не істеуге болады?"** және **"Текшелермен үзіліс"** бөлімінде келтірілген.

Олар не екенін түсінген кезде, оларға төмендегі **"Ойындар"** мен **"Командалық ойындарға"** ұқсас күрделі топтық ойын жаттығуларын ұсыныңыз.

Тәрбиешінің рөлі қандай?

Балалар сізге қарап үйренеді. Олардың не айтатыны, мәселелерді қалай шешетіні және басқалармен қалай жұмыс істейтіні - сіздің әрекеттеріңізге байланысты.

Оларға көмектесудің бірнеше тәсілін ұсынамыз:

- Балаларды ойын жаттығуларын өз бетінше орындауға шақырыңыз; егер
- олардың қолынан келмесе немесе көмек сұраса, көмектесіңіз.
- Ойын барысында оларды шабыттандырыңыз, пайдалы кеңестер беріңіз, жігерлендіретін үнмен сөйлеңіз.
- Балалардың жанына отырып, олардың не істеп жатқанын бақылаңыз, оларға көмек керек болып қалған жағдайда жанында болыңыз.
- Қызығушылық танытыңыз және *«сіздер не құрастырып жатсыздар?»* және *«осы шешімге қалай келдіңіз?»* деген сияқты пайымдауды қажет ететін сұрақтар қойыңыз
- Балаларға ықтимал жауаптардың нұсқаларын ұсыныңыз және олардың тапсырманы белсенді орындауына мүмкіндік беріңіз.

Толығырақ қайдан білуге болады?

Өз әсерлеріңізбен бөлісіңіз, "Алты текшемен" жұмыс істейтін басқа мұғалімдердің кеңестері мен әдістерінен шабыт алыңыз. Егер сіз көбірек ойын жаттығуларын, бейнефильмдерді, оқу және балаларды дамыту туралы жалпы ақпаратты тауып, неден басталғанын білгіңіз келсе, біздің Топқа қосылып, LEGO веб-сайтын қараңыз:

www.LEGOfoundation.com

[www.facebook.com - Six Bricks Community](https://www.facebook.com/SixBricksCommunity)

Алты текшемен не істеуге болады 1

Балалар нені үйренеді:

Ойнау және текшелерді үйрену

Тыңдау және сұрақтарға жауап беру

Тілдің сипаттау құралдарын пайдалану

Дайындық жаттығу

1. Әр бала текшелерін бөліп алып, оларды тегіс қабатпен жаяды.
2. Балалар көздерін жауып, өз текшелерін араластырады.
3. Балалардың әрқайсысы көзін ашпай, кез-келген текшені таңдайды және оны басынан жоғары көтереді.
4. Енді олар көздерін ашып, қандай түсті текшені ұстап тұрғанын көреді.

Жетелеуші сұрақтар

- Сендегі текшенің түсі қандай?
 - Сен осы түстердің барлығын атай аласың ба?
 - Жылы және суық түстермен боялған текшелерді сұрыптай аласың ба?
 - Сен текшеден кемпірқосақты құрастыра аласың ба?
5. Балалар кез-келген текшені алып, қолдарында айналдырып, барлық жағынан мұқият қарасын.

Жетелеуші сұрақтар

- Сендегі текшенің түсі қандай? Ол ұстап көргенде және сыртқы түрі қандай (кедір-бұдыр, тегіс, қатты, жұмсақ, жылтыр, күңгірт және т. б.)?
 - Сен текшеңде қандай қуыстар мен фигураларды көріп тұрсың? Әр текшеде қанша дөңес бар?
6. Балалар алты текшені қайтадан қатарлап жинайды.

Биіктікті және сандарды салыстыру

Дайындық жаттығудың 1-4 қадамдарын орындаңыз

5. Балалар жан-жағына қарап, кімде бірдей түсті текше бар екенін табады.
6. Одан кейін олар түс бойынша топтарға тұрады.

Жетелеуші сұрақтар

- Қай топта бірдей түсті текше бәрінен көп, ең аз немесе саны бірдей? Оны қалай тексеруге болады?

(Балаларға шешімдерді ойлап табуға мүмкіндік беруге тырысыңыз)

Сәйкес түстерді табыңыз

Дайындық жаттығудың 1-4 қадамдарын орындаңыз

5. Балалар бөлмеде (немесе одан тыс жерде) түсі текшесінің түсіне сәйкес келетін затты табады.

Жетелеуші сұрақтар

- Түстің бірдей, ашық немесе күңгірт екенін қалай тексеруге болады?
- Табиғатта сенің текшеңмен түсі бірдей қандай зат бар?

Алты текшемен не істеуге болады 2

Балалар нені үйренеді:

Кеңістікте бейімделу

Зейін қою және алаңдамау

Ойындар ойлап табу

Дайындық жаттығу

1. Балалар текшелерді ерікті түрде орналастырады (суретті қараңыз).
2. Содан кейін олар саусақты қызыл текшеге қойып, солға жылжытады.
3. Қою көк түсті текшені төңкереді (немесе бүйірінен қояды).
4. Балалар жасыл текшені қызылға бекітіп, барлық дөңестерді жабады.

(Нұсқауларды текшелердің түсі, орналасуы және қозғалыс бағыттары әр түрлі болатындай етіп өзгертіңіз).

Жетелеуші сұрақтар

- Сен қалай зейін қойдың (бірнеше балаға кезек - кезек түсіндіруді ұсыныңыз)?
- * Бұл жаттығуды қалай қиындатуға болады? (Көбірек нұсқаулар беріңіз, оларды тезірек айтыңыз ...?)

Екі қолмен жасауға тырысыңыз

Дайындық жаттығудың 1 қадамын орындаңыз

2. Балалар бірінші және соңғы текшені алып, олардың орнын ауыстырады (мұны ойын түрінде бірнеше рет жасаңыз).
3. Содан кейін олар қызыл және жасыл текшелерді алып, олардың орнын ауыстырады (әр уақытта түстерді өзгертіп отырыңыз).
4. Балалар сол қолымен көк текшені алып, тізесіне қояды.

(Нұсқаулар беріңіз, түстерді, сол-оң қолды және текшені қоятын орындарды өзгертіп отырыңыз).

Жетелеуші сұрақтар

- Тағы қандай нұсқаулар ойлап табуға болады? (Балалар өздері нұсқаулар ұсынып, оларды орындап көрсін)

Қолдарыңыздың көмегімен "ойлаңыз"

Дайындық жаттығудан 1 қадамды орындаңыз

2. Балалар екі текшені алып, оларды қосудың қанша түрлі әдісі бар екенін көреді.
3. Барлық текшелерді қолдана отырып, балалардың әрқайсысы алты текшеден қандай фигураларды жасауға болатындығын білуге тырысады.

Жетелеуші сұрақтар

- Сіз текшелерді қандай түрлі тәсілдермен қостыңыз?
- Сіз текшелерден қандай фигура немесе зат жасадыңыз (мысалы, саты, мұнара...)
- Текшелерді құрастыру несімен ұнады?

Тұрақсыз мұнара

Балалар нені үйренеді:

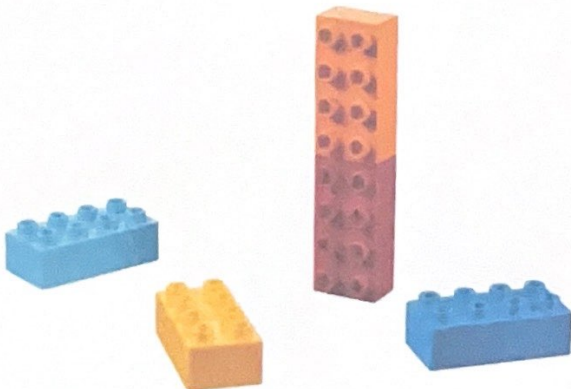
Саусақтармен және білезікпен нақты қимылдар жасау
Қиындықтарға қарамастан шешім іздеу
Тапсырмаларды орындауда өз тәсілдерін ойластыру

Дайындық жаттығу

1. Балалар текшелерді ажыратады және кез-келген тәртіпте орналастырады.
2. Содан кейін олар мұнара тұрғызып, барлық алты текшені бір-бірінің үстіне қойып, мұнара тұрақты болып қалады.
3. Балалар кезек-кезек қолдарын ауыстырып құрастыруға тырысады.

Жетелеуші сұрақтар

- Сен өз текшелеріңнің тұрақтылығын қалай сақтадың? (бірнеше бала өз әрекетін кезек-кезек түсіндірсін)
 - Егер текшелердің тұрақтылығын сақтаудың жаңа тәсілін сынау керек болса, сен не істейсің?
4. Қорытынды жаттығу аяқталғаннан кейін балалар өздерінің алты текшесін қатарлап жинасын.

Мұнара құрастыру тәжірибесі

Дайындық жаттығудан 1 қадамды орындаңыз

2. Дөңестермен бекітілмеген текшелерден жиналған мұнараның орнықтылығын сақтаудың түрлі тәсілдерін қолданып көріңіз.
3. Сол немесе оң қолыңызбен текшелерді бір-екі саусағыңызбен немесе киім қыстырғышпен алуға тырысыңыз.

Жетелеуші сұрақтар

- Сен мұнараны қалай салдың? (Балалар құрылыстың барысын түсіндірсін және олар мұны текшелермен көрсетеді)
- Мұнараны не тұрақты етеді? Ең биік немесе ең аласа мұнараны қалай жасауға балады?

Жұппен мұнара құрастырыңыз

1. Жұпқа бөлінген балалар барлық текшелерді біріктіріп, текшелер оның тұрақтылығын бұзбайтынына көз жеткізіп, олардан мұнара құрастырады.

(Мұнара құрастыру бойынша түрлі нұсқаулар беріңіз)

Жетелеуші сұрақтар

- 12 текшеден құрастыру немен ерекшеленеді?
- Жұптағы жұмыс несімен оңай немесе қиын

Есте сақтай аласың ба?

Балалар нені үйренеді:

Мәліметтерді есте сақтау

Зейін қою және алаңдамау

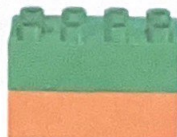
Не істегендері жайлы әңгімелеу

Дайындық жаттығу

1. Тәрбиеші кез-келген екі текшені алады және бірін екіншісінің үстіне бекітіп, төменгі жақтың барлық дөңес жерлерін жабады.
2. Балаларға көрінетін етіп құрылымды жоғары көтеріңіз. (Текшелерді жасырмаңыз)
3. Балалар өз конструкциясында текшелердің ретін қайталайды.

Жетелеуші сұрақтар

- Текшелеріңді менікімен салыстырыңдар. Олардың реті бірдей ме?
- Егер ол ерекшеленсе, несімен ерекшеленетінін түсіндіре аласың ба?
- Егер ол ерекшеленсе, оны қалай ұқсас етуге болады?
- 4. Бұл жаттығуды балалар 3, содан кейін 4, 5 және 6 текше ретін қайталауға дайын екенін байқағанша, кез - келген түсті екі текшемен қайталаңыз.

Текшелердің реттілігін жасырамыз

1. Тәрбиеші кез-келген екі текшені алады және оларды жасырып, бірін екіншісінің үстіне бекітіп, төменгі жақтың барлық дөңес жерлерін жабады.
2. Конструкцияны көтеріп, оны балаларға бес секунд бойы көрсетіңіз, одан кейін жасырыңыз.
3. Балалар өз конструкциясында текшелердің ретін қайталайды.

Жетелеуші сұрақтар

- Түстерді қайта-қайта қайталай отырып, текшелердің кезектілігін кім есте сақтады?
- Олардың тәртібін есте сақтаудың басқа тәсілі болды ма?
- Осы тәртіпті есте сақтаудың тағы қандай жолдарын ойлап табуға болады?

Бірнеше екі бағытта құрастыру

1. Мұғалім кез-келген екі текшені алып, оларды бірнеше дөңес жабылмайтын етіп бекітеді.
2. Текшелерді бес секундқа жоғары көтеріп, оларды жасырыңыз, содан кейін балалардан көрген үлгіні қайталауын сұраңыз.

(Балалар тапсырмаға кіріспес бұрын, оларды "Сендерге қандай тағам ұнайды?" деген сияқты сұрақтармен көңілін аударуға тырысыңыз)

Жетелеуші сұрақтар

- Сен көрген үлгіні қалай есте сақтадың? Басқа тәсілдермен қалай есте сақтауды үйренуге болады?

Арқамен арқаға

Балалар нені үйренеді:

Тілдің сипаттау құралдарын қолдану

Басқа адамның көзқарасымен ойлау

Өзінің мінез-құлқы мен айналасындағылардың мінез-құлқы және осындай мінез-құлықтың салдары туралы ойлау

Дайындық жаттығу

1. Балалар сол үш текшемен отырады немесе тұрады.
2. Балалардың бірі модельді жасайды, одан кейін жолдасына дәл осындай модельді құрастыруға болатынын түсіндіреді.
3. Жолдасы модельге қарамай және сұрақ қоймай құрастырады.
4. Жұптар алынған үлгілерді салыстырады және құрастыру барысын талқылайды.

Жетелеуші сұрақтар

- Сен модельді қалай жасағаныңды түсіндіре алдың ба?
 - Қай нұсқаулар анық, пайдалы болды?
5. Балалар ролдерімен ауысады және жаттығуды қайталайды.

10-20

Үш сұрақ қойыңыз

Осы жаттығудың 1-2 қадамдарын орындаңыз.

3. Жолдасы қарамай құрастырады, бірақ құрастыру барысында үш сұрақ қоюға құқылы.
4. Жұптар алынған модельді салыстырады және құрастыру барысын талқылайды.
5. Орын ауыстырыңыз және жаттығуды қайталаңыз.

Жетелеуші сұрақтар

- Сен қандай сұрақтар қойдың?
- Қандай сұрақтар пайдалы болды?

10-20

«Иә» және «жоқ» ойыны

Осы жаттығудың 1 қадамын орындаңыз

2. Балалардың бірі модельді құрастырады, бірақ енді «иә» және «жоқ» деп қана айтуға болады.
3. Жолдасы «Томенгі текше қызыл ма?» деген сияқты сұрақтар қойып, сондай модель жасайды
4. Жұптар алынған модельді салыстырады және құрастыру барысын талқылайды.
5. Орын ауыстырып, жаттығуды қайталаңыз.

Жетелеуші сұрақтар

- Қандай сұрақтар саған текшелерді дұрыс орналастыруға көмектесті?
- Осы жаттығуда ең қиыны не және неліктен?
- Бұл қиындықты қалай жеңуге болады?

Не құрастыруға болады?

Балалар нені үйренеді:

Кейінкерлерді ойлап табу және сипаттау (әңгімелер үшін)

Топтарда әңгімелер ойлап табу

Сұрақтар қою және жауаптардың нұсқаларын ұсыну

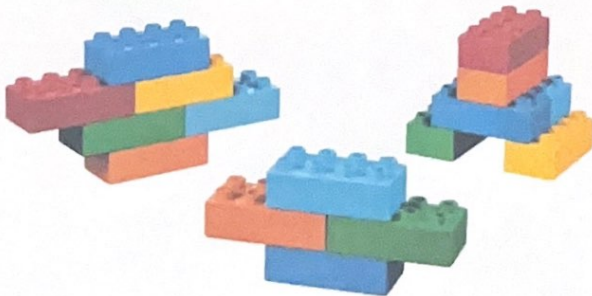
Дайындық жаттығу

1. Алты текшеден балалар кез-келген тіршілік иесін жасайды.
2. Одан кейін кезек-кезек өздері жасаған тіршілік иесін сипаттайды.

Осы жаттығуді қандай да бір тақырыппен, әңгімемен немесе кітаппен байланыстыруға және жұппен орындауға болады.

Жетелеуші сұрақтар

- Оның аты бар ма?
- Қандай дыбыс шығарады?
- Қалай қозғалады?
- Оның сиқырлы күші бар ма?
- Жолдастарыңа олардың моделі бойынша сұрақтарың бар ма?

Есте сақтау үшін әңгіме құрастырыңыз

Осы жаттығуды жақында балалармен оқыған әңгімемен байланыстырыңыз

1. Балаларды жұптарға немесе шағын топтарға бөліп, олардан оқиғаның сюжетін еске түсіріп, ол туралы әңгімелесуін сұраңыз.
2. Балалар жақында естіген әңгімеде сипатталған нәрсені (белгілі бір тіршілік иесі ғана емес) жасасын.

Жетелеуші сұрақтар

- Не жасадыңдар (балалар өз әңгімелерін айтады және қандай модель жасағанын түсіндіреді)?
- Жолдастарыңа олардың моделі туралы қандай сұрақ қоюға болады?

Серуен және тіршілік иелерін сұрыптау

Дайындық жаттығудан 1-2 қадамдарды орындаңыз. Балалар жүруі үшін оларды орнынан тұрғызыңыз.

3. Балалар тіршілік иелерінің модельдерін, мысалы, сипаттамалық белгілері бойынша (қанаттар, табандар және т. б.) сұрыптап, топтарға қалай бөлуге болатындығын ойластырсын.
4. Осыдан кейін әр бала сұрыптау ережелері бойынша оған бөлінген бөлменің бөлігіне жіберіледі.

Жетелеуші сұрақтар

- Сен қайда бару керектігін қалай түсіндің? Бұл баруға болатын жалғыз жер ме? Егер олай болмаса, тағы қайда баруға болады?
- Тіршілік иелерінің модельдерін тағы қалай сұрыптауға болады?

Текше құрастыру

Балалар нені үйренеді:

Өз іс-әрекеттерін үйлестіру
және бүкіл денемен тұрақтылық сақтау
Тапсырмаларды шешуден ләззат алу
Құрдастарымен ынтымақтастықты талап ететін
тапсырмаларды шешуге қатысу

Дайындық жаттығу

1. Балалар алты текшеден құлап кетпейтіндей текше құрастырады (мысалды суреттен қараңыз).

Жетелеуші сұрақтар

- Қандай екі түс жоғарыда, төменде және ортасында?
 - Жүппен. Біреуі нұсқау берген, ал екіншісі нұсқауларды орындаған жағдайда текшені қалай құрастыруға болады?
 - Қандай нұсқауларды орындау оңай, қайсысы қиын?
2. Балалар текшесін артына (немесе басына) ұстап, айналдырады
 3. Олар текшені ауаға лақтырып, ұстап алады.
 4. Оны бір қолынан екінші қолына лақтырады.
 5. Оны иекпен ұстайды.

Жетелеуші сұрақтар

- Тағы не істеуге болады? Текшені ұстап тұрудың неше түрлі әдісі бар?
- Текшені басыңызда қанша уақыт ұстай аласыз? Онымен жүре аласыз ба?

«Семен текшелермен сөйлеседі» Осы жаттығудың 1 қадамын орындаңыз.

2. Жұптарға немесе 3-4 баладан тұратын шағын топтарға бөлінген балалар кезекпен белгілі бір қозғалыстар жасайды, ал қалғандары оларды қайталайды. (Балалар ережелерді ойластырсын, мысалы: "егер текшені құлатып алсаң, онда ..." немесе "сенде 3 жүріс бар")

Жетелеуші сұрақтар

- Егер саған бәрін дұрыс істеу қиын болса, жолдасың саған қалай көмектесе алады?

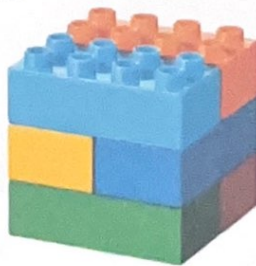

Текшелермен өлшеу Осы жаттығудың 1 қадамын орындаңыз.

2. Екі бала оларды бәрі көретін етіп тұрады. Қалғандары текшелерден биіктігі осы екі баланың бойымен бірдей мұнара салады.

Жетелеуші сұрақтар

- Текшелердің көмегімен балаларды қалай өлшеуге болады? Бізге қанша текше керек?
- Тағы нені өлшеуге болады?

Сұрыптау

Балалар нені үйренеді:

Нақты қажеттіліктерді анықтау мақсатында ақпаратты сұрыптау

Тілдің сипаттау құралдарын қолдану

Тапсырманы қашан және қалай орындау туралы келісу

Дайындық жаттығу

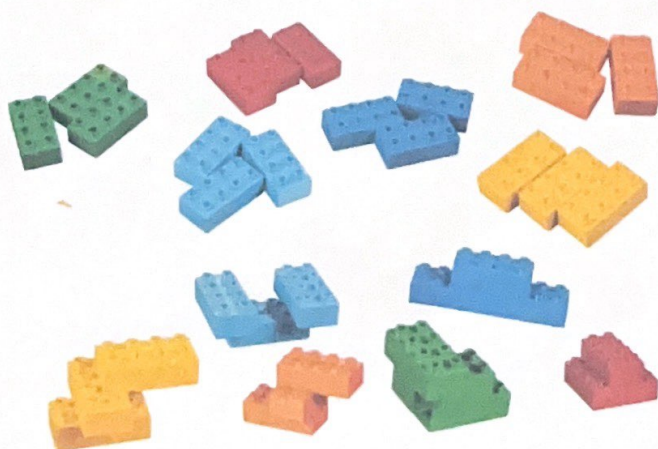
1. Жүпқа немесе 3-4 баладан топтарға бөлініп, балалар өз текшелерін араластырады.
2. Одан кейін барлық текшелер түсі бойынша үйіндіге жиналады.

Жетелеуші сұрақтар

- Бір түсті үйіндіні қалай жылдам жинауға болады?
 - Осы жаттығуды қалай орындадыңыз?
3. Балалардың әрқайсысы үйіндіні таңдап, одан «түрлі түсті тіршілік иесін» жасайды.

Жетелеуші сұрақтар

- Барлық топпен өздері жасаған түрлі-түсті тіршілік иелері туралы әңгіме ойлап таба аласыз ба?

"Бірге сұрыптайық!"

Алдымен балаларды тұру, жату, бүйірімен, шығыңқы жағымен төмен және шығыңқы жағымен жоғары орналасуымен таныстырыңыз.

- Екі алақанда алты текшені алып, жоғары көтеріп, алдына тастайды.
- Балалардың біреуі текшелерді орналасуы бойынша сұрыптайды.

Жетелеуші сұрақтар

- Осы ойын үшін сұрыптауға тағы қандай ережелер ойлап табуға болады?
- Сұрыптауды тездету үшін қалай бірлесіп жұмыс істеуге болады?

Балалар жұптасып, сұрыптауға ойнайды.

Сұрыптау ережелерін өзгертіңіз

1. Балалар жүпқа бөлініп, өз текшелерін қолдарына алып, жоғары көтеріп, алдарына тастайды.
2. Содан кейін қызыл текшені лақтырыңыз. Егер шығыңқы бөлігімен төмен түссе, онда оны түсі бойынша сұрыптау керек. Егер қызыл текше дөңес бөлігімен жоғары жатса, онда орналасуы бойынша сұрыптау керек. Егер қызыл текше бүйірімен түссе, ереже қандай болатынын бірге шешіңіз.

Жетелеуші сұрақтар

- Осы ойын үшін сұрыптауға тағы қандай ережелер ойлап табуға болады?

Қайталанатын реттілік

Балалар нені үйренеді:

Қайталанатын реттілікті байқау және қайталау

Жеке шығармашылық идеяларды сынап көру

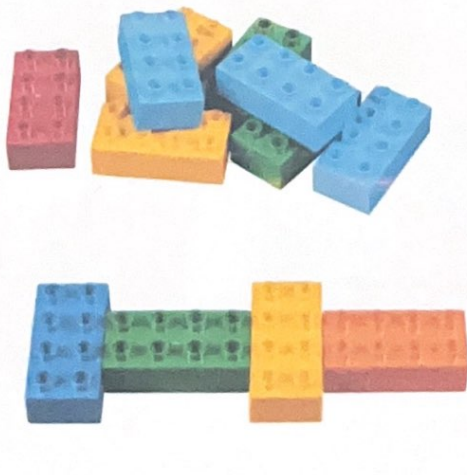
Бірлесіп және кезегімен сырттан көмексіз әрекет ету

Дайындық жаттығу

1. Балалар сіз ұсынған реттілікті қайталайды және оны жалғастыруға болатынын қарайды (Тәрбиеші алдымен балалар қайталауы тиіс реттілікті жинайды).
2. Мұны түрлі қайталанатын реттілікпен 4-5 рет жасаңыз.
3. Қайталанатын реттілікті қуыстармен толықтырыңыз (мысалы, парақтағы әріптер мен сөздер арасындағы бос орын). Балаларға қуыстарға назар аударуға көмектесіңіз.

Жетелеуші сұрақтар

- Сіз осы реттілікті түсіндіре аласыз ба?

Жұптарда қайталанатын реттілікті жасау

1. Балалар барлығы бірге өздерінің қайталанатын реттілігін ойлап табады.
2. Олардың бірі қайталанатын реттілікті жасай бастайды, ал екіншісі оны қайталайды.

Жетелеуші сұрақтар

- Сіздің қайталанатын реттілік нені білдіреді – түсіндіре аласыз ба?
- Сіздің қайталанатын реттілік осы бөлмедегі қалған қайталанатын реттіліктен қалай ерекшеленеді?

Ырғақ және қозғалыс

1. Балалар барлығы бірге өздерінің қайталанатын реттілікті ойлап табады.
2. Осы жолы әрбір текшеге дыбыс, шапалақ немесе қозғалыс қосыңыз.
3. Қайталанатын реттіліктің дыбыспен ойналуы және түрлі ырғақтарды сынап көру оларға қызықты болады.

Жетелеуші сұрақтар

- Сіздің реттілік нені білдіреді – оны түсіндіре аласыз ба?
- Сіздің қайталанатын реттілік осы бөлмедегі қалған қайталанатын реттіліктен қалай ерекшеленеді?

Ким ойыны

Балалар нені үйренеді:

Жаңа тапсырмаларды сенімділікпен алу

Зейін қою және алаңдамау

Тапсырмаларды орындаудың жеке

тәсілдерін ойлап табу

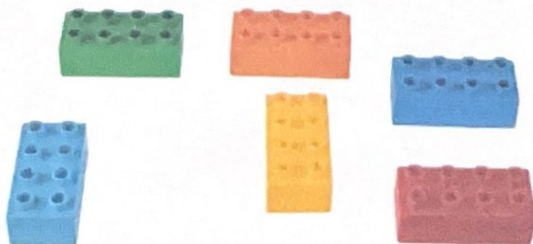
Дайындық жаттығу

1. Алдын ала үш текшені А4 форматты парақ бетінде орналастырыңыз. (Мысалын төмендегі суреттен қараңыз).
2. Балалар 10 секунд ішінде текшелерден алынған фигураны қарастырады.
3. Одан кейін сіз текшелерді матамен жабасыз.

Жетелеуші сұрақтар

- Сен неше текшені есте сақтай аласың?
 - Матамен жабылған фигураны қалай есте сақтауға және жасауға болады?
 - Текшелердің орналасуын тағы да қалай есте сақтауға болады?
4. Бала қолында бар алты текшеден көрген фигурасын құрастырып көреді.

Балалар 3 текшенің орналасуын есте сақтаған кезде 4 немесе одан да көп текшеден тұратын фигураны ұсыныңыз.

Жүріп өт және есте сақта

1. Тәрбиеші 3 текшені қосып, оларды сыртта немесе шкафтың (орындықтың) артына жасырады.
2. Балалар 4-5 баладан топпен келіп көреді, одан кейін өз текшелеріне барып, оларды есте сақтауы бойынша қосады.
3. Балаларға үш рет келіп, конструкцияны дұрыс есте сақтағанын тексеруге рұқсат етіледі.

Жетелеуші сұрақтар

- Сен текшелердің орналасуын қалай есте сақтадың?
- Айналаңдағы адамдар не істегенін бақылай отырып, бірдеңе үйренуге бала ма?

Айлакер ауыстырулар

1. Жұпта балалардың бірі жолдастарына текшеден жасалған қандай да бір фигураны бірнеше секунд көрсетеді.
2. Жолдасы есте сақтап, одан кейін көргенін қайталауы тиіс.
3. Орын ауыстырып, жаттығуды қайталаңыз.
4. Балаларға 1,2 немесе 3 текшені жасырын ауыстырып, одан кейін жолдасынан фигураны тағы бір қарауын сұрауға рұқсат етіледі.

Жетелеуші сұрақтар

- Сен ерекшелікті байқадың ба? Бұл қалай болды?
- Осы ойынды бір-біріне қалай қиындатуға болады? Немесе мүлде жеңілдетуге болады?
- Бір-біріңе көбірек текше санын есте сақтау тәсілдерін ойлап табуға көмектесе аласың ба?

Сени жыланы

Балалар нені үйренеді:

Бұрын меңгерген ережелерді пайдалану (қайталанатын реттілік)

Тапсырманы қашан және қалай орындау туралы келісу
Әңгімелер ойлап табу және айту

Дайындық жаттығу

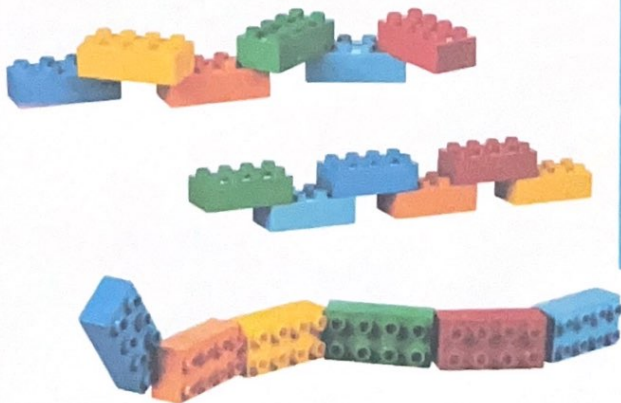
1. Балалар жұппен жылан жасау үшін өз текшелерін араластырады.

Жетелеуші сұрақтар

- Жыланның қозғалысын, түсін, қайталанатын өрнектерді немесе қорғаныс бояуын қалай көрсетуге болады?
 - Айналаңдағыларға өзің жасаған жылан туралы қалай айтуға болады?
2. Жұптарға көрнекі әңгіме дайындауға уақыт беріңіз
 3. Жұптар кезек-кезегімен өз жыландары туралы әңгімелейді.

Жетелеуші сұрақтар

- Жақсы тыңдаушы болу нені білдіреді?

Жұппен жылан жасау

1. Балалардың әрқайсысы алты текшеден өз жыланын жасайды.
2. Жұптарға бөлініп, сіздің жыланыңыз қалай қозғалатынын, оны қалай жасағаныңыз және т.с.с. туралы айтып беріңіз

Жетелеуші сұрақтар

- Жалдастарыңның жыланы туралы көбірек білу үшін қандай сұрақтар қоюға болады?
- Жылан туралы қысқаша әңгіме ойлап таба аласың ба?

Бір минутта жылан жасау

1. 6 баладан топқа бөлініп, балалар өз текшелерін біріктіріп, араластырады.

Жетелеуші сұрақтар

- Сен бір минут ішінде қаншалықты ұзын жылан жасай алдың?
 - Жылдам орындау үшін қалай бірге жұмыс істеу керек?
2. Топтарға құрастыруға бір минуттан беріледі және тәрбиеші «қолдарыңды алыңдар» деп айтқаннан кейін жұмысын тоқтатады.

Жетелеуші сұрақтар

- Ұзындығы бастапқы да ойластырылған ұзындыққа жақын ба?
- Қай жылан ұзынырақ? Сіз қанда текше қолдандыңыз?

Биіктету

Балалар нені үйренеді:

Саусақпен және білезікпен дәл қимылдар жасау
Бірге және кезектесіп, басқаның көмегінсіз әрекет ету
Бұрын меңгерген ережелерді қолдану (есте сақтау)

Дайындық жаттығу

1. Балалар шағын топтарға бөлініп, ойын дайсы беріледі.
2. Үстелге бір текше қойылғаннан ойын басталады.
3. Бірінші бала ойын дайсын лақтырады. Егер екі саны түссе, бала текшені таңдап, оны үстелде жатқан текшенің екі дөңес бөлігіне бекітеді (әрі қарай жалғаса береді).
4. Бес саны оңай емес – бес дөңес жағын жабуға болмайды.

Жетелеуші сұрақтар

- Егер бес саны түссе, не істеуге болады (жүрісті өткізу, қандай да бір текшені алып тастау және т.с.с.)?
- 5. Конструкцияны биіктетіңіз. Оның орнықтылығын сақтау тәсілдерін табуға тырысыңыз.

Жетелеуші сұрақтар

- Қай топта орнықты тұратың ең биік конструкцияны жинауға болады?
- Конструкцияның орнықтылығын қалай сақтауға болады?

Жұп және тақ сандар

1. Енді осылай ойнау керек: егер ойын дайсында 2-4-6 түссе, текшелерді қосу және 1-3-5 түссе, оларды алып тастау.

Жетелеуші сұрақтар

- Осы ойынды тағы да қалай ойнауға болады?

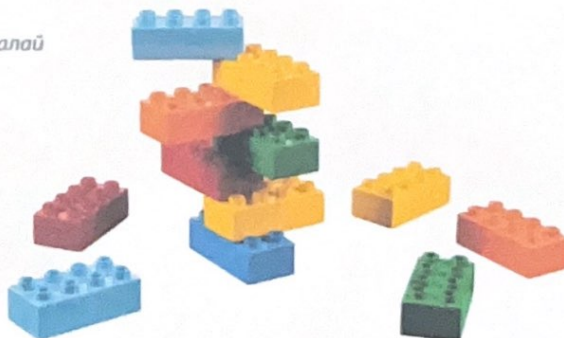

Сандарды есте сақтау

1. Ойын барасында сіз жапқан шығыңқы бөліктердің есебін жүргізіңіз.
2. Тәрбиеші аралық соманы білу үшін ойынды екі немесе үш рет тоқтатады.

Жетелеуші сұрақтар

- Өз конструкцияға қарамай, жабық дөңестердің реттілігін ата.
- Сен қалай есіңе сақтай алдың? Мұны топпен есте сақтай аласыз ба?

10-20

Екі есе көп немесе екі есе аз

Балалар нені үйренеді:

Негізделген таңдау жасау және негізделген шешім қабылдау

Жаңа тапсырмаларды сенімділікпен алу

Тапсырмаларды шешуден ләззат алу

Дайындық жаттығу

1. Балалар жұптарға бөлінеді және әрбір жұпқа ойын дайсы беріледі. Бірінші бала дайсты лақтырып, қандай сан түскенін қарайды. Мысалы, «екі».
2. Егер бірінші бала «екі есе көп» десе, онда жолдасы жалпы санын төртке жеткізіп, тағы екі текше қосады.
3. Егер бірінші бала «екі есе аз» десе, онда жолдасы бір текше қалуы үшін бір текшені алып тастайды.
4. Жолдасы не істейтінін түсіндіріп, келесі санды айтады.
5. Ойын ауыстырып, жаттығуды қайталаңыз.

Жетелеуші сұрақтар

- Сіздің жұпта ойын қалай өтті? Өз жолдасыңа қалай пайдалы боласың?
- Егер тақ сан, мысалы «3» түссе, «екі есе аз» дегенде, не болады?

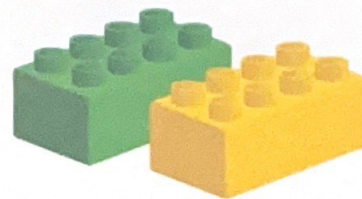
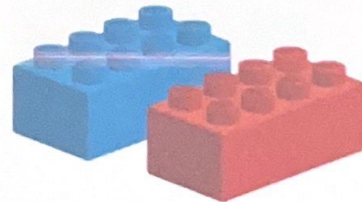
10-20

Топтағы ойын

1. Осы ойынша 3-4 баладан тұратын топта ойнаңыз.

Жетелеуші сұрақтар

- Осы ойын үшін тағы қандай ережелер ойлап табуға болады?

Санды қалдырып кету

Балалар нені үйренеді:

Зейін қою және алаңдамау

Қиындықтарға қарамай шешім табу

Есептеуді қадағалау

Дайындық жаттығу

Бұл есептеуге арналған жаттығу. Шағын топтағы әрбір бала өз текшелерін санауды бастайды, ал келесі бала жалғастырады.

1. Балалар шағын топқа бөлініп, шеңбер құрып отырады және барлық текшелерін шеңбердің ішінде бірінен соң бірін қояды.
2. Алдымен бірінші бала өз текшелері бойынша 1-ден 6-ға дейін дауыстап санайды, одан кейін келесі бала өз текшелерімен 7-ден 12-ге дейін дауыстап есептейді және солай жалғасады.
3. Енді бәріңіз бірге түсті таңдаңыз, мысалы, жасыл.
4. Текшелерді тағы бір рет санаңыз, енді барлық жасыл текшелерді үнсіз санайсыз.

Балалар жасыл текшеге жеткенде, оны дауыстап емес, ішінен санауы тиіс.

Жетелеуші сұрақтар

- Осы жаттығуда не қиын немесе жеңіл?
- Сіз қалай санаудан жаңылыспадыңыз?
- Бұл үшін тағы қандай ережелер ойлап табуға болады?

10-20

Апта күндері ойыны

1. Жаттығуды қайталаңыз, бірақ санның орнына дүйсенбіден жексенбіге дейін апта күндерін атаңыз.
2. Сол ережелер қолданылады – өткізіліп жіберілетін санды таңдау керек.

Жетелеуші сұрақтар

- Апта күндері қандай тәртіпте жүретінін есіңізге түсіре аласыз ба?
- Өткізіліп жіберетін түске кезек келгенде не болды?

10-20

Айлар

1. Жаттығуды қайталаңыз, бірақ санның орнына қаңтардан желтоқсанға дейінгі айларды атаңыз.
2. Сол ережелер қолданылады – өткізіліп жіберілетін санды таңдау керек.

Жетелеуші сұрақтар

- Айлар қандай тәртіпте жүретінін есіңізге түсіре аласыз ба?
- Өткізіліп жіберетін түске кезек келгенде не болды?

Бұл не?

Балалар нені үйренеді:

Бірге және кезектесіп, біреудің көмегінсіз әрекет ету

Құрастыру және шығармашылық ойлау

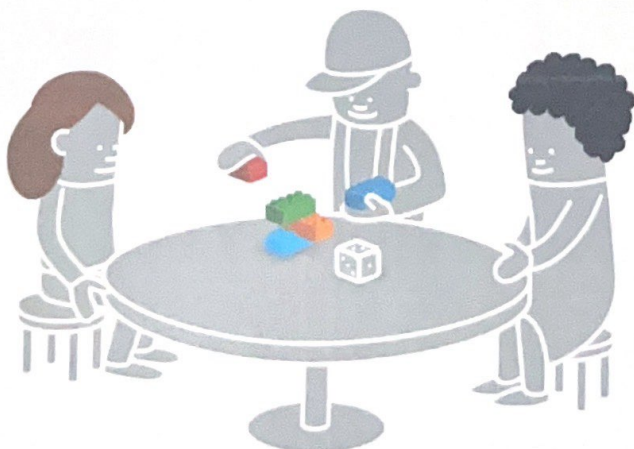
Сөйлемдерде жалғау немесе сипаттау үшін қолданылатын сөздерге назар аудару

Дайындық жаттығу

1. Балалар шағын топтарға бөлінеді, әр топқа бір ойын дайсынан беріледі.
2. Бірінші бала дайсты лақтырады және ойын дайсына түскен текшелер санынан қандай да бір үлгіні құрастырады.
3. Үлгі және ойын дайсы келесі балаға беріледі, олар дайсты лақтырып, ойын дайсына түскен текшелерді қосады.
4. Топтағы әр бала бір жүрістен жасағанша, ойынды жалғастырыңыз.

Жетелеуші сұрақтар

- Ойын шеңберінің соңында сенің үлгің қандай болды?
- Сендер қалай ортақ шешім қабылдадыңдар?
- Осы идеяның пайдасына сендердің таңдауыңызға не әсер етті?

30-40

Екі үлгінің кездесуі

Осы жаттығудың 1-4 қадамдарын орындаңыз.

5. Екі топ бірігеді және олардың үлгілері "танысады".

Жетелеуші сұрақтар

- Не болып жатыр? Сіздердің екі үлгіңіз туралы әңгіме құрастыра аласыз ба?

10-20

Үш сөзді кезекпен атаңыз

Осы жаттығудың 1-4 қадамдарын орындаңыз. Бір-бірін тыңдау және сөйлемдерін аяқтау дағдысын жетілдіру:

5. Үш сөзді кезекпен айтыңыз, мысалы:
Бұл — ... (Мысық), оның ... (қалпағы бар),
және күлкілі ...

Сіз топтарда өз сөйлемдеріңізді ойлап табуға тиіссіз.

Жетелеуші сұрақтар

- Қандай сөздер сіздерге сөйлемді жалғастыруға және ұзартуға көмектеседі (мысалы: "және", "бірақ", "сонда" және т.с.с.)?
- Сіздің үлгіні қандай сөздер сипаттайды (мысалы: "күлкілі", "мысық", "қалпақ" және т.с.с.)?

Ойнаймыз!

Балалар нені үйренеді:

Тапсырмаларды орындаудың өз тәсілдерін ойлап табу

Зейін қою және алаңдамау

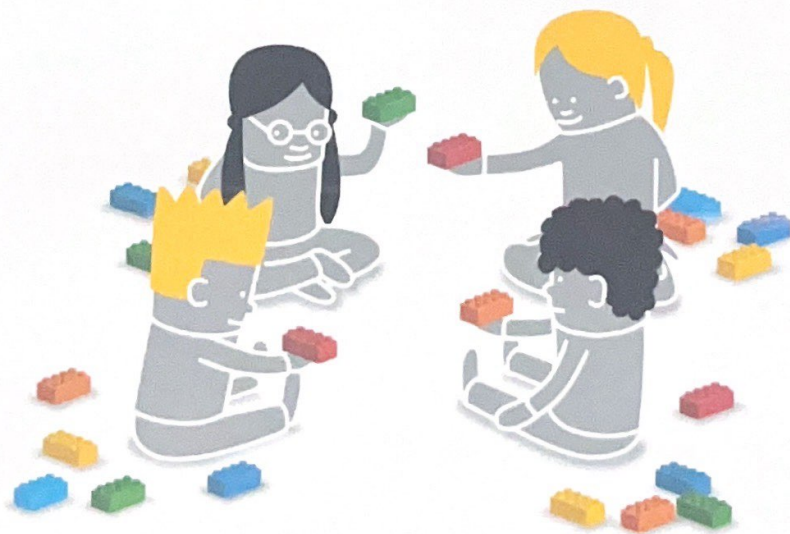
Іс-қимылдарды есте сақтау және келісу

Дайындық жаттығу

1. Кішкентай топтарға бөлініп, балалар үстелге отырады және текшелерін коршілері қормеуі үшін тізелеріне қояды.
2. Жүргізуші «Ойнаймыз!» дегенде әр бала бір текшеден корсетеді.
3. Егер текшенің түсі жүргізушінің текшесінің түсімен сәйкес келсе, жүргізуші осы текшені өзіне алады.
4. Әр бала екі рет жүргізуші болуы үшін кезекпен екі рет ойнаңыз.

Жетелеуші сұрақтар

- Осы ойынды тағы қандай тәсілдермен ойнауға болады?

Түс және қозғалыс

Қызыл текшені беру қажет болғанда, бір рет шапалақтап, осы жаттығудың 1-4 қадамдарын орындаңыз.

Басқа қозғалыстармен және түстермен жаттығуды қайталаңыз.

Жетелеуші сұрақтар

- Сен қажетті түс пен қозғалысты қалай есте сақтайсың?
- Егер екі қозғалыс пен түсті есте сақтау керек бола, не болады?

Биік мұнара

Балалар нені үйренеді:

Жаңа тапсырмаларды сенімділікпен алу
Айналадағылармен ынтымақтастықты талап
ететін тапсырмаларды шешуге қатысу Созылу
және дененің тепе-теңдігін сақтау

Дайындық жаттығу

Жаттығуды мұнаралар мен зәулім ғимаратты талқылаудан бастаңыз. (Мұнда көрсетілген суреттерді пайдалануға болады).

1. Екі-үштен топқа бөлініп, кімде ең биік мұнара шыққанын көру үшін балалар құрастыруды бастайды.
2. Құрастыру алдында идеяларды талқылау үшін топтарға бірнеше минут уақыт беріңіз.
3. Екі топ жұмысты аяқтағанда, шыққан мұнараны салыстырыңыз.

Жетелеуші сұрақтар

- Ең биік мұнара қай топта?
- Ең берік мұнара қайсы (мұнараларды көтеріп, оны тексеру тәсілдерін табыңыз)?
- Мұнара құлай ма? Неліктен ол құла(ма)йды?

Мұнараны эстафеталық құрастыру

1-3 қадамды орындаңыз, бірақ балалардың әрқайсысы құрастырылып жатқан мұнараға текшеден қосады.

Бірінші болып аяқтаған топ жеңіске жетеді.

Жетелеуші сұрақтар

- Сіздің топта қандай құрылыс идеялы жүзеге асырылды?
- Айналадағыларды бақылап, нені үйренуге болады?

Бұралған мұнаралар

1-3 қадамдарды орындаңыз, бірақ текшелердің бірінің үстіне бірін емес, бұрышпен қойыңыз.

Жетелеуші сұрақтар

- Қандай фигураны немесе қайталанатын реттілікті құрастыра аласыз?
- Бұралған мұнараны қалай құрастыруға болады? Неліктен ол орнықты (орнықсыз) болады?

Екі дөңеспен фокус

Балалар нені үйренеді:

Не істегенін және нені үйренгенін түсіндіру
Жоспарланған іс-әрекеттер туралы пайымдау
Құрастыру барысында кеңістікте бейімделу
дағдыларын қолдану

Дайындық жаттығу

1. Балалар шағын топтарға бөлініп, олардың шеңберінің орталығында тұрған текшеден бастап, кезектесіп конструкцияны биіктетеді.
2. Әрбір қосылатын текше тек қана екі дөңесті жабуы тиіс.

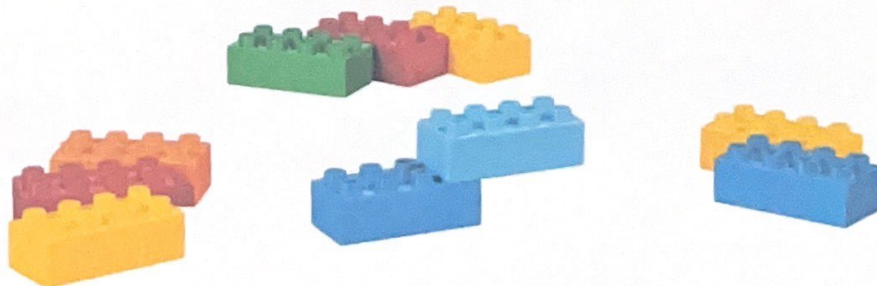
Құлату алында конструкцияның қаншалықты биік болғанын қараңыз.

Жетелеуші сұрақтар

- *Сенің тобыңда ойын қалай өтті?*
 - *Сен орнықтылықты сақтау туралы не білдің?*
 - *Келесі жолы не істейсің?*
3. Балаларға тепе-теңдікті сақтау идеяларын талқылауға уақыт беріңіз.
 4. Жаттығуды қайталаңыз.

Жетелеуші сұрақтар

- *Сенің жоспарың іске асты ма?*

10-20

Көбірек дөңестерді жабыңыз

1-4 қадамды орындаңыз, бірақ жабылатын дөңестер санын өзгертіңіз. Енді олар 3 немесе 4 болады.

Жетелеуші сұрақтар

- *Бұл тек қана екі дөңесті жабудан қалай ерекшеленді?*
- *Осы ойынды тағы қалай ойнауға болады?*

Қарамай құрастыру

Балалар нені үйренеді:

Зейін қою және алаңдамау

Қиындықтарға қарамай, шешім іздеу

Сезім түйсігін тапсырмаларды шешу үшін пайдалану

Дайындық жаттығу

1. Жұптарда бір бала козін жұмады (немесе оны шарфпен байлайды), ал жолдасы алты текшеден үлгі құрастырады.
2. "Козі жабық" бала қалай құрастырылғанын түсіну үшін үлгіні сипалап көреді.
3. Үлгі жолдасына қайтарылады, одан кейін оны жасырады.
4. Козін ашып (немесе шарфты шешіп, үлгіні құрастырады).

Түс емес, пішін маңызды.

5. Еске түсіру жеңіл болуы үшін жолдасының тарапынан нұсқау сұрауға рұқсат етіледі.
6. Балалар аяқталған үлгілерді салыстырады.

Жетелеуші сұрақтар

- Осы жаттығуды орындау қалай болды?
 - Сен үлгіні қалай есте сақтадың?
 - Құрастыру барысында қандай нұсқаулар ең пайдалы болды?
7. Ролдермен ауысып, жаттығуды қайталаңыз.

Көзіңізді жұмыңыз

1-3 қадамдарды орындаңыз, үлгіні құрастырып болғанша көзіңізді ашпаңыз.

4. Жұмыс аяқталғаннан кейін екі үлгіні салыстырыңыз.
5. Ролдермен ауысып, жаттығуды қайталаңыз.

Жетелеуші сұрақтар

- Қалай қарамай құрастыруға болады?
- Қайсы қиын, жеңіл немесе ерекше болды?

